

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

เทศบาลตำบลเหล่าปอแดง
อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ความหมายของความเสียหายและความเสี่ยงการทุจริต

ความเสียหาย

หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบ หรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเทศบาลตำบลเหล่าปอแดง ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงิน และการบริหารซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางบวกด้วยก็ได้ โดยวัดจากผลกระทบ (Consequence) ที่ได้รับและโอกาสที่เกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์

ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต (อ้างอิงจาก : คู่มือแนวทางประเมินความเสี่ยง (CORRUPTION RISK ASSESSMENTS) การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยง การทุจริต เภณท์การประเมินเชิงคุณภาพ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต” (CORRUPTION RISK ASSESSMENTS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ช.

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑. เพื่อสร้างมาตรการในป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต
๒. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ
๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร
๔. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสากลเป็นราชการใสสะอาดสามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ในฐานะกลไกของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้บริบทใหม่ที่เน้นเรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยับยั้งเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตโดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงาน ป.ป.ช. ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการ

ทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ซึ่งได้ให้นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Management : CRM ไว้ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านการอนุมัติอนุญาต ได้แก่ การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ

ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ

ด้านที่ ๓ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ได้แก่ โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกงบประมาณ ประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลเหล่าปอแดง

มี ๕ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

- (๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- (๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- (๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- (๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- (๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ด้านที่ ๓ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑.	การอนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้ประกอบการเสนอผลประโยชน์แก่ตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอน	๒	๔	๘	ปานกลาง
๒.	การพิจารณาผลการประกวดราคาและรายงานผลการพิจารณาการจัดซื้อ	ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อ เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบต่างๆ	๑	๔	๔	ต่ำ
๓.	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ค่าตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญาหรือมีการเรียกรับสินบน	๒	๕	๑๐	สูง

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัยรายละเอียด ดังนี้

➢ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

➢ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
4	สูง	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๔ ครั้ง/ปี
3	ปานกลาง	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๓ ครั้ง/ปี
2	น้อย	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๒ ครั้ง/ปี
1	น้อยมาก	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๑ ครั้ง/ปี

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐,๐๐๑ บาทถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๑ บาทถึง ๕๐,๐๐๐ บาท
2	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๕,๐๐๑ บาทถึง ๑๐,๐๐๐ บาท
1	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิด เข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
4	สูง	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส
3	ปานกลาง	สื่อมวลชนสื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง
2	น้อย	หน่วยตรวจสอบภายในหรือภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
1	น้อยมาก	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในองค์กร มีเรื่องร้องเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (๑๕ คะแนนขึ้นไป)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (๑๐ - ๑๔ คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (๕ - ๙ คะแนน)
- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน							
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑.	การอนุมัติ TOR และราคาากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้ประกอบการเสนอผลประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอน	๘	๑. มีแนวทางในการจัดทำ TOR ๒. แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้เข้ามาเป็นประธานในการจัดทำ TOR	๑. หน่วยงานมีแนวทางในการจัดทำ TOR ซึ่งสอดคล้องตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง ๒. หน่วยงานแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้เข้ามาเป็นประธานในการจัดทำ TOR	ต.ค. ๖๘ - เม.ย. ๖๙	กองคลัง
๒.	การพิจารณาผลการประกวดราคาและรายงานผลการพิจารณาการจัดซื้อ	ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อ เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบต่างๆ	๔	๑. แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เข้ามาเป็นคณะกรรมการตรวจรับ ๒. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการจัดทำ TOR เพื่อพิจารณาทำความเข้าใจการตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตาม TOR และข้อเสนอของผู้ประกอบการ	๑. หน่วยงานแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาเป็นประธานคณะกรรมการตรวจรับ ๒. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุประชุมร่วมกับคณะกรรมการจัดทำ TOR หลังจากลงนามสัญญาจ้างเรียบร้อยแล้ว	ม.ค. ๖๙ - ก.ย. ๖๙	กองคลัง
๓.	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ค่าตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญา หรือมีการเรียกรับสินบน	๑๐	๑. การออกใบตรวจรับพัสดุ เมื่อมีการส่งมอบงานตามงวดที่กำหนด ๒. มีมาตรการการตรวจรับงานโดยเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้	๑. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุออกใบตรวจรับพัสดุเมื่อมีการส่งมอบงานตามงวดที่กำหนดและตรวจรับพัสดุให้สอดคล้องกับรายการส่งมอบงานตาม TOR ๒. ประชาสัมพันธ์ให้กับทุกภารกิจ/สำนัก อื่นๆ รับทราบและเชิญชวนเข้าร่วมสังเกตการณ์ ให้มีการซักถาม	ม.ค. ๖๙ - ก.ย. ๖๙	กองคลัง